

Київський національний університет
будівництва і архітектури
Кафедра політичних наук і права
«Затверджую»

Шифр спеціальності 081	Назва спеціальності, освітньої програми «Право», «Будівельне та містобудівне право»	Сторінка 1 з 4
---------------------------	---	-------------------

Завідувач кафедри
 /Перегуда С.В./

«19» червня 2021 р.

Розробник силабусу
 /Бабюк А.М., Єгоров В.В./

СИЛАБУС

Історія держави та права зарубіжних країн

1) Шифр за освітньою програмою: ОК5
2) Навчальний рік: 2021-2022
3) Освітній рівень: перший рівень вищої освіти (бакалавр)
4) Форма навчання: денна
5) Галузь знань: 08 «ПРАВО»
6) Спеціальність, назва освітньої програми: 081 «Право», «Будівельне та містобудівне право»
8) Статус освітньої компоненти: обов'язкова
9) Семестр: II
11) Контактні дані викладачів: доц., к.ю.н. Бабюк А.М. Ауд. 431 Центрального корпусу КНУБА Профіль на сайті КНУБА: http://org2.knuba.edu.ua/user/profile.php?id=25318 Контакти: (099)177-69-75; E-mail: babiuk.am@knuba.edu.ua ; Alla1005@ukr.net
12) Мова викладання: українська
13) Пререквізити «Історія держави і права України»
14) Мета курсу: ознайомлення з тенденціями та загальними закономірностями розвитку держави та права, починаючи від стародавніх часів та закінчуючи сучасністю і ставить за мету підготувати студентів до вивчення ряду основних та спеціальних юридичних дисциплін, надати їм цілісної картини зародження та еволюції основних інститутів держави і права, поглибити їхнє сприйняття розвитку світу, систематизувати та встановити причинно-наслідкові зв'язки у розвитку державних та правових категорій людства.

15) Результати навчання:				
№	Програмний результат навчання	Метод перевірки навчального ефекту	Форма проведення занять	Посилання на програмні компетентності
1.	ПРН2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, контрольна робота, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК13 ЗК14
2.	ПРН4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК13 ЗК14
3.	ПРН5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК13 ЗК14 СК2

Шифр спеціальності 081	Назва спеціальності, освітньої програми «Право», «Будівельне та містобудівне право»	Сторінка 1 з 4
---------------------------	---	-------------------

Завідувач кафедри

_____/Перегуда Є.В./

«19» червня 2021 р.

Розробник силабусу

_____/Бабюк А.М., Єгоров В.В./

СИЛАБУС

Історія держави та права зарубіжних країн

1) Шифр за освітньою програмою: ОК5
2) Навчальний рік: 2021-2022
3) Освітній рівень: перший рівень вищої освіти (бакалавр)
4) Форма навчання: денна
5) Галузь знань: 08 «ПРАВО»
6) Спеціальність, назва освітньої програми: 081 «Право», «Будівельне та містобудівне право»
8) Статус освітньої компоненти: обов'язкова
9) Семестр: II
11) Контактні дані викладачів: доц., к.ю.н. Бабюк А.М. Ауд. 431 Центрального корпусу КНУБА Профіль на сайті КНУБА: http://org2.knuba.edu.ua/user/profile.php?id=25318 Контакти: (099)177-69-75; E-mail: babiuk.am@knuba.edu.ua ; Alla1005@ukr.net
12) Мова викладання: українська
13) Пререквізити «Історія держави і права України»
14) Мета курсу: ознайомлення з тенденціями та загальними закономірностями розвитку держави та права, починаючи від стародавніх часів та закінчуючи сучасністю і ставить за мету підготувати студентів до вивчення ряду основних та спеціальних юридичних дисциплін, надати їм цілісної картини зародження та еволюції основних інститутів держави і права, поглибити їхнє сприйняття розвитку світу, систематизувати та встановити причинно-наслідкові зв'язки у розвитку державних та правових категорій людства.

15) Результати навчання:

№	Програмний результат навчання	Метод перевірки навчального ефекту	Форма проведення занять	Посилання на програмні компетентності
1.	ПРН2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, контрольна робота, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК13 ЗК14
2.	ПРН4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК13 ЗК14
3.	ПРН5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК13 ЗК14 СК2

4.	ПРН7. Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно формувати матеріали за визначеними джерелами.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК СК2
5.	ПРН8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного і всебічного встановлення певних обставин.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК
6.	ПРН11. Володіти базовими навичками риторики.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК13 ЗК14
7.	ПРН12. Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК13
8.	ПРН13. Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК13 ЗК14
9.	ПРН17. Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК14
10.	ПРН18. Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК13 ЗК14 СК2
11.	ПРН19. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів та норм фундаментальних галузей права.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК13 СК2
12.	ПРН20. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК13 ЗК14 СК2
13.	ДПРН2. Знати правові механізми реалізації владних рішень органів державної влади та місцевого самоврядування у сфері містопланування та містобудування.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен:

знати:

зміст основних правових понять (правотворчість, система джерел права, правозастосування, правотлумачення, правовий вплив, правова система);

основні властивості основних правових явищ, що вивчаються;

закономірності функціонування та тенденції розвитку відповідних правових явищ;

основні сучасні проблеми функціонування і розвитку правових явищ та шляхи їх вирішення;

структуру суспільного ладу та правове становище різних прошарків населення у різні історичні періоди;

систему, повноваження державної влади та управління в різні історичні періоди;

судову систему та особливості судочинства в різні історичні періоди;

джерела права та їх основні положення в різні історичні періоди;

розвиток та основні положення галузей права в різні історичні періоди;

основні закономірності виникнення, розвитку і функціонування права та держави, які становлять теоретичне та методологічне підґрунтя у відношенні до галузевих і міжгалузевих юридичних наук.

вміти:

здійснювати аналіз та узагальнення, з'ясувати причинно-наслідкові зв'язки історичних явищ, історичних подій і процесів

орієнтуватися в історичних явищах і процесах, володіти й оперувати правовою інформацією відповідно до потреб практичної діяльності

виважено оцінювати роль суб'єктивних і об'єктивних чинників в історичному процесі, подіях і явищах вітчизняної історії;

ефективно використовувати новітні історичні концепції, архівні матеріали з історії державності і права, основні праці, присвячених актуальним проблемам історії державності і права;

виявляти проблеми функціонування та розвитку правових явищ;

пропонувати шляхи та способи їх розв'язання;

обґрунтовувати свою позицію, спираючись на наукові аргументи;

давати усні та письмові аргументовані відповіді з питань навчальної дисципліни;

планувати свою професійну самоосвіту, самовдосконалення й саморозвиток, нести персональну відповідальність;

володіти:

навичками критичного аналізу явищ і процесів, розвитку аналітичних умінь, здатності до теоретичних узагальнень.

16) Структура курсу:

Лекції, год.	Практичні заняття, год.	Лабораторні заняття, год.	Курсовий проект/ курсова робота РГР/Контрольна робота	Самостійні робота здобувача, год.	Форма підсумко- вого контролю
34	34		контрольна робота - 1	52	Залік
Сума годин:				120	
Загальна кількість кредитів ECTS				4	
Кількість годин (кредитів ECTS) аудиторного навантаження:				68(2,27)	

17) Зміст курсу: (окремо для кожної форми занять – Л/Пр/Лаб/ КР/СРС)

Лекції

МОДУЛЬ I

Змістовний модуль 1

Держава та право у країнах Стародавнього Світу

ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ, МЕТОДОЛОГІЯ ВИВЧЕННЯ ТА ІСТОРІОГРАФІЯ ІСТОРІЇ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ДЕРЖАВИ І ПРАВА У КРАЇНАХ СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ

ТЕМА 2. ДЕРЖАВА І ПРАВО СТАРОДАВНЬОГО ЄГИПТУ ТА ВАВІЛОНІЇ

ТЕМА 3. ДЕРЖАВА І ПРАВО СТАРОДАВНЬОЇ ІНДІЇ ТА КИТАЮ

ТЕМА 4. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА АНТИЧНИХ ДЕРЖАВ. ДЕРЖАВА І ПРАВО СТАРОДАВНЬОЇ ГРЕЦІЇ

ТЕМА 5. ДЕРЖАВНИЙ ТА СУСПІЛЬНИЙ УСТРІЙ СТАРОДАВНЬОГО РИМУ

Змістовний модуль 2

Держава та право країн періоду Середньовіччя

ТЕМА 6. СТАНОВЛЕННЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ФРАНКІВ. ДЕРЖАВА І ПРАВО ФРАНЦІЇ ПЕРІОДУ СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ

ТЕМА 7. ДЕРЖАВА І ПРАВО НІМЕЧЧИНИ У СЕРЕДНЬОВІЧЧІ

ТЕМА 8. ДЕРЖАВА І ПРАВО АНГЛІЇ У СЕРЕДНЬОВІЧЧІ

ТЕМА 9. ДЕРЖАВА І ПРАВО СЕРЕДНЬОВІЧНОЇ ВІЗАНТІЇ ТА АРАБСЬКОГО ХАЛІФАТУ

МОДУЛЬ II

Змістовний модуль 3

Історія держави та права країн Нового та Новітнього часів.

ТЕМА 10. ДЕРЖАВА І ПРАВО АНГЛІЇ НОВОГО ЧАСУ

ТЕМА 11. ДЕРЖАВА І ПРАВО АНГЛІЇ НОВІТНЬОГО ПЕРІОДУ

ТЕМА 12. ДЕРЖАВА І ПРАВО США НОВОГО ЧАСУ

ТЕМА 13. ДЕРЖАВА І ПРАВО США НОВІТНЬОГО ПЕРІОДУ
ТЕМА 14. ДЕРЖАВА І ПРАВО ФРАНЦІЇ НОВОГО ЧАСУ
ТЕМА 15. ДЕРЖАВА І ПРАВО ФРАНЦІЇ НОВІТНЬОГО ПЕРІОДУ
ТЕМА 16. ДЕРЖАВА І ПРАВО НІМЕЧЧИНИ НОВОГО ЧАСУ
ТЕМА 17. ДЕРЖАВА І ПРАВО НІМЕЧЧИНИ ТА ІТАЛІЇ НОВІТНЬОГО ПЕРІОДУ

Практичні заняття

МОДУЛЬ I

Змістовний модуль 1

Держава та право у країнах Стародавнього Світу

Практичне заняття 1

Держава і право Стародавнього Вавилону

Практичне заняття 2

Держава і право Стародавньої Індії та Китаю

Практичне заняття 3

Держава і право Стародавньої Греції

Практичне заняття 4

Державний і суспільний устрій Стародавнього Риму

Змістовний модуль 2

Держава та право країн періоду Середньовіччя

Практичне заняття 1

Держава і право франків

Практичне заняття 2

Держава і право Німеччини періоду Середньовіччя

Практичне заняття 3

Держава і право Англії періоду середньовіччя

Практичне заняття 4

Держава і право Арабського Халіфату

МОДУЛЬ II

Змістовний модуль 3

Історія держави та права країн Нового та Новітнього часів.

Практичне заняття 1

Держава і право Англії нового періоду

Практичне заняття 2

Держава і право Англії новітнього періоду

Практичне заняття 3

Держава і право США нового періоду

Практичне заняття 4

Держава і право США новітнього періоду

Практичне заняття 5

Держава і право Франції нового періоду

Практичне заняття 6

Держава і право Франції новітнього періоду

Практичне заняття 7

Держава і право Німеччини новітнього періоду

Курсовий проект/курсова робота/РГР/Контрольна робота:

Індивідуальне завдання підлягає захисту студентом на заняттях, які призначаються додатково. Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Студенти можуть зробити його у вигляді реферату. Реферат повинен мати обсяг 18-24 сторінок А4 тексту (кегель Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури,

складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна помістити словник базових понять до теми. Водночас індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь студента у науково-практичній конференції з публікацією тез на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до закінчення семестру. Заняття із захисту індивідуальних завдань призначаються не пізніше, ніж за 1 тиждень до закінчення семестру. Викладач має право вимагати доопрацювання індивідуального завдання.

Тематика індивідуальних завдань для студентів денної та контрольних робіт для студентів заочної форми навчання

Державний та суспільний лад Мохенджо – Даро та Хараппи.
Військове право Стародавньої Індії
Державний лад Китаю у період Чжоу.
Державний лад Цинської Імперії.
Особливості суспільного ладу Китаю.
Вплив філософських вчень на правову систему Китаю.
Регулювання майнових відносин у Стародавньому Китаї.
Законодавчий процес Стародавніх Афін.
Правовий статус жінки в Стародавніх Афінах.
Причини та наслідки політичної кризи у Спарті.
Розвиток держави і права в Мінойській державі
Розвиток держави і права в Мікенській державі
Державний та суспільний лад імперії Олександра Македонського.
Магістратури у Римі.
Зародження і розвиток колонату.
Особливості державного ладу Імперії у період принципату.
Військова реформа Карла Мартелла, її наслідки.
Вплив християнської церкви на правову систему франкської держави.
Кримінальний процес у франків.
Вплив релігії на формування держави і права в Англії (XI–XVI ст.).
Адміністративно-судові функції шерифів (XII ст.).
Правове становище “віланів” у XIII ст. Особливості становлення англійського права.
Джерела мусульманського права.
Види злочинів і система покарань за мусульманським правом.
Судова система, органи державного управління, релігійне право в Арабському Халіфаті.
Причини та наслідки „славетної революції” 1689 р. в Англії.
Зміни у соціальній структурі англійського суспільства в XIX ст.
Характеристика Білля про права.
Фабричне законодавство Англії.
Взаємовідносини між гілками державної влади у XIX – на початку XX ст.
Громадянська війна у США у середині XIX ст. та її наслідки.
Демократизація американського суспільства.
Суд і судочинство.
Види договорів у США в XVIII–XIX ст.
Кримінальне право і процес.
Політика сегрегації. Причини проведення, зміст та наслідки.
Зміни у соціальній структурі США на протязі другої половини XX ст.
Співвідношення федеральних законів та законів штатів.
Трудове право США.
Державний лад Реставрації монархії
Зміни в державному ладі за правління Наполеона III
Судова система Паризької комуни.
Органи державної влади Франції у період Третьої республіки.
Вплив Кодифікації Юстиніана на Цивільний кодекс французів.
Характеристика Конституції Франції 1946 р.
Державний устрій П'ятої республіки.
Основні напрями державно-правового розвитку Франції у кінці XX – на початку XXI ст.

Державний лад ФРН у другій половині ХХ ст.
Особливості соціального законодавства ФРН.
Причини та наслідки об'єднання Німеччини у 1990 р.

Питання підсумкового контролю

1. Предмет, методологія вивчення та періодизація ІДПЗК.
2. Причини розладу первіснообщинного устрою і утворення державних об'єднань.
3. Загальні закономірності формування держави і становлення права в державах Стародавнього світу.
4. Виникнення держави та права в Стародавньому Вавилоні.
5. Характеристика Східної деспотії.
6. Суспільний та державний лад Стародавнього Вавилону.
7. Державний лад країн з азійським способом виробництва.
8. Правове положення населення в Стародавньому Вавилоні.
9. Види злочинів і система покарань за законами царя Хаммурапі.
10. Виникнення держави і права в Єгипті.
11. Виникнення і розвиток держави і права у Стародавньому Китаї.
12. Джерела та основні риси права Стародавнього Китаю.
13. Утворення і розвиток держави і права в Стародавній Індії.
14. Джерела та основні риси права Стародавньої Індії.
15. Історичні умови виникнення і розвитку держави і права в Афінах.
16. Суспільний та державний лад Афін.
17. Особливості афінської демократії і причини її занепаду.
18. Суспільний та державний лад Спарти.
19. Загальна характеристика афінського права.
20. Виникнення Римської держави і права. Їх періодизація.
21. Суспільний та державний лад Риму в період республіки.
22. Суспільний та державний лад Риму в період імперії.
23. Джерела та основні риси римського права.
24. Кодифікація Юстиніана. Загальна характеристика.
25. Суд і процес у Стародавньому Римі.
26. Характерні риси феодальної держави та права.
27. Походження і розвиток держави у франків.
28. Суспільний та державний лад франків.
29. Характеристика "Салічної правди" як джерела права франків.
30. Суспільний і державний лад феодальної Франції.
31. Станово-представницька монархія у Франції.
32. Органи влади та управління у Франції в період абсолютної монархії.
33. "Золота булла" 1356 р. Загальна характеристика.
34. Джерела та основні риси феодального права Німеччини.
35. Політика "освіченого абсолютизму" в Пруссії та Австрії.
36. Особливості станово-представницької і абсолютної монархії в Німеччині.
37. Міське право в західноєвропейських феодальних державах.
38. Загальна характеристика Магдебурзького права.
39. Канонічне право в західноєвропейських феодальних державах.
40. Утворення і розвиток англійської держави і права.
41. Суспільний та державний лад англосаксів.
42. Джерела та загальні риси права феодальної Англії.
43. Характеристика Великої Хартії Вольностей 1215 р.
44. Особливості станово-представницької монархії в Англії.
45. Англійський парламент, його виникнення та розвиток.
46. Зміцнення державного і суспільного ладу Англії у ХVІІІ ст.
47. Поняття інквізиційного процесу в західноєвропейському феодальному праві.
48. Виникнення та розвиток Арабського Халіфату. Державний лад.
49. Джерела мусульманського права.
50. Основні риси і система мусульманського права.
51. Особливості розвитку феодальних відносин у Візантії.
52. Візантійське законодавство після імператора Юстиніана.
53. Держава і церква в історії Візантії.

54. Передумови і основні етапи англійської революції XVII ст.
55. Англійська революція середини XVII ст. та утворення республіки. “Інструмент управління”.
56. “Славетна революція” в Англії та її суть.
57. “Хабеас Корпус Акт”, “Білль про права”, “Акт про престолоуспадкування”.
58. Класи і партії в англійській революції середини XVII ст.
59. Формування і розвиток англійського буржуазного права.
60. Реформа виборчого права Англії XIX ст. Причини і наслідки.
61. Зміни в суспільному та державному ладі Англії в Новий період.
62. “Конституція” Британської імперії 1931 р.
63. Передумови революції у Франції кінця XVIII ст.
64. Особливості та основні етапи французької революції XVIII ст.
65. Суть державно-правових змін в період французької революції кінця XVIII ст.
66. Суть політики якобінської диктатури у Франції.
67. Суспільний і державний лад Франції періоду Директорії.
68. Загальна характеристика Цивільного кодексу Франції 1804 р.
69. Право власності за Цивільним кодексом Франції 1804 р.
70. Шлюбно-сімейне право за Цивільним кодексом Франції 1804 р.
71. Державний лад і соціально-економічне законодавство Паризької Комуни.
72. Суспільний і державний лад Франції періоду Третьої республіки.
73. Народний фронт у Франції у 30-ті роки XX ст. та його політика.
74. Державний лад Франції періоду Четвертої республіки.
75. Утворення режиму П’ятої республіки у Франції.
76. Характеристика Конституції Франції 1946 р.
77. Суспільний і державний лад Італії XIX ст.
78. Конституція Італії 1947 р.
79. Суспільний і державний лад Німеччини у XIX ст.
80. Революція в Німеччині та утворення Веймарської республіки .
81. Суспільний та державний лад фашистської Німеччини.
82. Механізм влади німецького фашизму.
83. Вищі органи законодавчої і виконавчої гілок влади Німеччини за Веймарською Конституцією.
84. Розгром фашистської Німеччини і утворення ФРН і НДР.
85. Війна за незалежність американського народу. Причини і наслідки.
86. Декларація незалежності США.
87. Американські “Статті конфедерації” 1781 р.
88. Загальна характеристика Конституції США.
89. Принципи Конституції США.
90. Вищі органи виконавчої і законодавчої влади за Конституцією США.
91. Взаємовідносини президента з конгресом США у період після Другої світової війни.
92. Поправки до Конституції США.
93. Основні права і свободи американських громадян за Конституцією США.
94. Суть і процедура імпічменту в конституційному праві США.
95. Громадянська війна Півночі і Півдня США. Скасування рабства.
96. Загальна характеристика американської правової системи кінця XVII – XIX ст.
97. Розвиток правового регулювання трудових відносин в США.
98. Суть “Нового курсу” Рузвельта.
99. Характеристика Верховного Суду США.
100. Становлення і розвиток місцевих органів самоврядування в США.
101. Правове регулювання суспільних відносин в США в період після Другої світової війни.

18) Основна література:

1. Бостан Л. М. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посіб.: рекомендовано МОН України [2-ге вид., перероб. і доп.]. Київ : Центр навчальної літератури, 2016. 872 с.
2. Глиняний В. П. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посіб.: рекомендовано МОН України. Київ : Істина, 2010. 768 с.
3. Історія держави і права зарубіжних країн : підручник / [авт. кол.: О. М. Бандурка, О. М. Головка, І. А. Логвиненко та ін.], за заг. ред. О. М. Бандурки; МВС України, Харків. нац. унт внутр. справ. – 2-ге вид., допов. та змін. – Харків : ХНУВС, 2021. – 596 с.
4. Історія держави і права зарубіжних країн: підручник / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, за заг.

- ред. О. М. Бандурки. - Харків : Майдан, 2020. - 618 с.
5. Історія держави і права зарубіжних країн: підруч. для студ. свещ. навч. закл.: рекомендовано МОН України / за ред. Л. М. Маймєскулова. Харків : Право, 2011. 520 с.
 6. Історія держави і права зарубіжних країн (Середні віки та ранній новий час): Навч. посібник / За ред. проф. Б. Й. Тищика. – Львів: Світ, 2006. – 696 с.
 7. Кашанина Т. В. Происхождение государства и права: учебное пособие. - М.: Высшее образование, 2009. – 358 с.
 8. Макачук В. С. Загальна історія держави і права зарубіжних країн [Текст]: навч. посібник; 8-ме вид., доповн. Київ : Атіка; Харків : Право, 2015. 624 с.
 9. Тихоненков Д.А. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посібник. Харків : Право, 2017. 246 с.
 10. Трофанчук Г. І. Історія держави і права зарубіжних країн. Підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 448 с.
 11. Хома П. Історія держави і права зарубіжних країн: навчальний посібник. Київ: Каравела, 2015. 480 с.
 12. Шевченко О. О. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / Олександр Оксєньїтович Шевченко. – Київ : Олан, 2008. – 351с.

Першоджерела та хрестоматії

- Історія західноєвропейського Середньовіччя. Хрестоматія / Упорядник М. О. Рудь. – К.: Либідь, 2005. – 656 с.
- Гражданский кодекс Франции (Кодекс Наполеона) / Пер. с франц. Ответ. ред А. Довгерт. – К.: Истина, 2006. – 1008 с.
- Конституции зарубежных государств: США, Великобритании, Франции, Италии, Германии, Японии, Канады. – М., 1996. – 468 с.
- Саксонское зеркало. – М.: Наука, 1985. – 218 с.
- Хрестоматія з історії держави і права зарубіжних країн / За ред. В. Д. Гончаренка. – Т. 1. – К., 1998. – 498 с.
- Эклога. Византийский законодательный свод VIII века. Византийская Книга Эпарха. – Рязань: Александрия, 2006. – 592 с.

19) Додаткові джерела:

- Алаев Л. Б. Средневековая Индия. – СПб.: Алетейя, 2003. – 304 с.
- Алексеев Н. А. Палата Лордов Британского Парламента: от Суда Короля Эгберта до революции Премьера Т. Блэра (825 – 2003 гг.). – М.: Издательство БЕК, 2003. – 432 с.
- Баймуратов М. О., Хоббі Ю. С. Модифікації державного суверенітету в умовах європейської інтеграції в контексті взаємовідносин Європейського Союзу з державами-членами: монографія. Суми : Університет. кн., 2013. 300 с.
- Батыр К. И. История государства и права Франции периода буржуазной революции 1789–1794 гг. – М., 1984. – 257 с.
- Бельсон Я. М., Ливанцев К. Е. История государства и права США. – Л., 1982.
- Беляев И. Д. История русского законодательства. – СПб.: Изд-во «Лань», 1999. – 640 с.
- Бернхем В. Вступ до права та правової системи США. – К.: Видавництво «Україна», 1999. – 554 с.
- Бисмарк Отто фон. Воспоминания, мемуары: Т. 1. – М.: АСТ, Мн.: Харвест, 2002. – 592 с.
- Бисмарк Отто фон. Воспоминания, мемуары: Т. 2. – М.: АСТ, Мн.: Харвест, 2002. – 560 с.
- Блок М. Феодальне суспільство / Пер. с фр. – К.: Вид. дім «Всесвіт», 2001. – 528 с.
- Богоненко В. А. Кодекс Наполеона. Историко-правовой аспект. Минск : А. Н. Вараксин, 2014. 244 с.
- Бондарчук Л. В., Литвинюк Л. В., Дорох А. В. Європейський Союз та основні етапи його створення, наслідки та механізм взаємодії. Young Scientist. Економічні науки. 2018. № 5 (57). С. 681-684.
- Бриггс Э., Клэвин П. Европа нового и новейшего времени. С 1789 года и до наших дней / Пер. с англ. – М.: Издательство «Весь Мир», 2006. – 600 с.
- Бромхед П. Эволюция Британской конституции. – М., 1978 – 167 с.
- Бузескул В. П. История афинской демократии. – СПб.: ИЦ «Гуманитарная Академия», 2003. – 480 с.
- Васильев А. А. История Византийской империи. От начала Крестовых походов до падения Константинополя. – СПб.: Алетейя, 2000. – 591 с.
- Велика Є. С. Види покарань у праві держав Стародавнього Сходу. Право і Безпека – Pravo Bezpeka. 2010. № 5 (37). С. 57-61.
- Войціховський А. В. Відносини України з Європейським Союзом у безпековій політиці. Юстиція, свобода і безпека як сфери європейської інтеграції України: матеріали «круглого столу» (м. Харків, 3 березня 2014 р.). Харків: Рейтинг, 2014. С. 17-20.
- Войціховський А. В. Міжнародне право: підручник. Харків : ХНУВС, 2020. 544 с.
- Горелов М. М. Датское и нормандское завоевания Англии в XI веке. – СПб.: Алетейя, 2007. – 176 с.
- Государство и общество в России XV – начала XX века: Сборник статей памяти Николая Евгеньевича Носова. –

- СПб.: Наука, 2007. – 603 с.
- Дахно І. І. Право Європейського Союзу: навчальний посібник. Київ : Центр учб. літ., 2018. 415 с.
- Егер О. Всемирная история. Средние века. – М.: АСТ, 2006. – 607 с.
- Жидков О. А. История государства и права Древнего Востока. – М., 1963.
- Жидков О. А. Верховный суд США: право и политика. – М., 1985.
- Ивакян Э. А. История США: Пособие для вузов. – М.: Дрофа, 2004. – 576 с
- История Древней Греции / Под ред. В.И. Кузищина. – М., 1996.
- Калашников В. М., Малишко В. М. Формування інститутів держави і права в США ранньої доби (1607–1775 рр.): Монографія. За ред. і з передмовою І. Б. Усенка. Київ : Логос, 2015. 406 с.
- Карамзин Н. М. История государства Российского. – М.: ЭКСМО, 2003. – 1024 с.
- Комарова Т. В. Суд Європейського Союзу: розвиток судової системи та практики тлумачення права ЄС: монографія. Харків : Право, 2018. 528 с.
- Кривошея І. І., Барвінок О. Історія Великої Британії. Київ : КНТ, 2017. 208 с.
- Левина М. И. Парламентское право Великобритании XVII – начала XIX в. – М.: Издательство «Зерцало», 2000. – 170 с.
- Ле Гофф Ж. Цивилизация средневекового Запада / Пер. с фр. Под общ. ред. В. А. Бабинцева; Послесл. А. Я. Гуревича. – Екатеринбург: У-Фактория, 2005. – 560 с.
- Ли Г. Ч. История инквизиции в Средние века / Пер. с франц. – Смоленск: Русич, 2001. – 640 с.
- Ливанцев К. Е. История государства и права средних веков. – СПб., 2003.
- Логвиненко Є. С. Покарання військових в античних державах. Право і Безпека. 2017. № 1 (64). С. 31-35.
- Логвиненко Є. С. Розуміння покарання в філософських і політико-правових ученнях Стародавнього Китаю. Право і безпека. 2019. № 1 (72). С. 65-71.
- Малишев Б. В. Судовий прецедент у правовій системі Англії. – К.: Практис, 2008. – 344 с.
- Медведев И. П. Правовая культура Византийской империи. – СПб.: Алетейя, 2001. – 576 с.
- Менахем Элон. Еврейское право / Под общо ред. д.ю.н., проф. И. Ю. Козлихина. – СПб.: издательство «Юридический центр Пресс», 2002. – 611 с.
- Мещеряков А. Н. Император Мэйдзи и его Япония. – М.: Наталис: Рипол Классик, 2006. – 736 с.
- Новгородцев П. И. Историческая школа юристов. – СПб.: Изд-во «Лань», 1999. – 192 с.
- Основи права Європейського Союзу: підручник / за ред. Т. Л. Сироїд. Харків : Право, 2018. 456 с.
- Острогорський Г. Історія Візантії. Пер. з нім. – Львів: Літопис, 2002. – 588 с.
- Петрушевський Д. М. Очерки из истории средневекового общества и государства. – СПб: ИЦ «Гуманитарная Академия», 2003. – 448 с.
- Политические структуры эпохи феодализма в Западной Европе (VI – XVII вв.) Под ред. В. И. Рутенбурга. – Л., 1990.
- Проблемы истории государства и права. Сборник научных трудов в честь юбилея профессора Н. А. Крашенинниковой / Ответ. ред. В. А. Томсинов. – М.: ИКД «Зерцало-М», 2009. – 320 с.
- Проценко Ю. Л. Государство и право Руси в период феодальной раздробленности (XII – XIV вв.). – Волгоград, 2001.
- Розин В. М. Генезис права: методологический и культурологический анализ. – М.: NOTA BENE, 2003. – 336 с.
- Рулан Н. Историческое введение в право: Учебное пособие для вузов. – М.: NOTA BENE, 2005. – 672 с.
- Сапронова М. А. Арабский Восток: власть и конституции. – М.: РОССПЭН, 2001. – 216.
- Сергеев В. С. История Древней Греции / В. С. Сергеев; Под общ. ред. Э. Д. Фролова. – СПб., 2002.
- Судебник Ивана III. Становление самодержавного государства на Руси: Сб. статей / Под ред. И. Я. Фроянова. – СПб.: Изд-во С.-Петерб. ун-та, 2004. – 460 с.
- Тихомиров Л. А. Монархическая государственность. – М.: Айрис-пресс, 2006. – 624 с.
- Тищик Б. Й. Велика Британія: історія державності і права (V – початок XXI ст.): навч. посіб. Львів : Світ, 2017. 351 с.
- Токвіль А. Про демократію в Америці. У двох томах. Пер. з франц. – К.: Видавничий дім «Всесвіт», 1999. - 588 с.
- Трошин Ю. А. История стран Азии и Африки в новейшее время (1918 – 2000). – М.: Издательство «Весь Мир», 2004. – 608 с.
- Харитонов Є. О. Історія приватного права Європи: Східна традиція. – О.: Юридична література, 2000. – 260 с.
- Чеканова Н. В. Римская диктатура последнего века Республики. – СПб.: ИЦ «Гуманитарная Академия», 2005. – 480 с.
- Шумилов В. М. Правовая система США. – М.: Междунар. отношения, 2006. – 408 с.
- Эйлер Дж. Восстание или революция? Англия 1640 – 1660 гг. / Пер. с англ. – СПб.: Алетейя, 2004. – 264 с.
- Юдовская А. Я. Эволюция права в государствах Европы и Америки (XVII–XIX вв.). – СПб., 1996.

Інформаційні ресурси

Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ubuv.gov>.
Національна парламентська бібліотека. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uplu.kiev.ua/>.

Державна науково-технічна бібліотека України (Київ). - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.gutb/u-t/ org/](http://www.gutb.u-t/ org/)
Одеська державна наукова бібліотека ім. М. Горького. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ognb.odessa.ua>.
Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://korolenko/kharkov>.
Vuzlib. Економіко-правова бібліотека. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vuzlib.net>.
Бібліотека Київського Національного університету будівництва і архітектури. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.knuba.edu.ua/>
Освітній портал Київського Національного університету будівництва і архітектури. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: org2.knuba.edu.ua/

20) Система оцінювання навчальних досягнень (розподіл балів):

Поточне оцінювання та самостійна робота			ІЗ	Іспит	Сума
М1		М2			
ЗМ1	ЗМ2	ЗМ3			
15	15	20	20	30	100

21) Умови допуску до підсумкового контролю:

1. Студент, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату ФУПП документ, який засвідчує ці причини.
2. Студент, який пропустив лекційне заняття, повинен законспектувати зміст цього заняття та продемонструвати конспект викладачу до складання заліку, іспиту.
3. Студент, який пропустив практичне заняття, повинен законспектувати джерела, які були визначені викладачем як обов'язкові для конспектування, та продемонструвати знання з пропущеної теми викладачу до складання заліку, іспиту.
4. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

22) Політика щодо академічної доброчесності:

1. Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку студента він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.
2. Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) перевіряються на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій студентів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

23) Посилання на сторінку електронного навчально-методичного комплексу дисципліни:

<http://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=1279>